

Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet

Zgromadzenie Ogólne,

Uznając potrzebę powstania uniwersalnego dokumentu upominającego się o prawa dla kobiet gwarantujące równouprawnienie, bezpieczeństwo, wolność, nienaruszalność i godność wszystkich ludzi,

Dostrzegając owe prawa w dokumentach międzynarodowych, takich jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami,

Uznając, że skuteczne stosowanie *Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet* może przyczynić się do wyeliminowania przemocy wobec kobiet oraz że *Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet*, przedłożona w obecnej rezolucji umocni i uzupełni ten proces,

Zaniepokojone faktem, że przemoc wobec kobiet stoi na przeszkodzie w osiągnięciu równości, rozwoju i pokoju, jak zostało to stwierdzone w *Perspektywicznych strategiach z Nairobi na rzecz awansu kobiet*, gdzie przedstawiono możliwości zwalczania przemocy wobec kobiet i uznano, że przemoc stoi na przeszkodzie w wypełnianiu postanowień *Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet*,

Twierdząc, że przemoc wobec kobiet stanowi pogwałcenie praw i fundamentalnych wolności kobiet oraz że ogranicza lub całkowicie pozbawia kobiety możliwości korzystania z tych praw i niepokojąc się o długotrwałą nieudolność w ich ochronie i promowaniu, szczególnie w zakresie zjawiska przemocy wobec kobiet,

Uznając, że przemoc wobec kobiet jest manifestacją historycznej nierówności w relacjach między płciami, która doprowadziła do dominacji mężczyzn i dyskryminacji kobiet oraz stanęła na drodze do ich pełnego rozwoju, a także uznając, że przemoc wobec kobiet jest podstawowym mechanizmem społecznym, przy pomocy którego kobiety są zmuszane do podległości wobec mężczyzn,

Zaniepokojone faktem, że pewne grupy kobiet należące do mniejszości narodowych, uchodźców, przesiedleńców, mieszkańców obszarów wiejskich lub odosobnionych, pozbawione środków do życia, kobiety przebywające w więzieniach i szpitalach psychiatrycznych, dzieci płci żeńskiej, kobiety niepełnosprawne, kobiety w podeszłym wieku, a także kobiety przebywające na terenach objętych działaniami wojennymi są szczególnie narażone na przemoc,

Odwołując się do konkluzji zawartej w paragrafie 23. aneksu do rezolucji Rady Gospodarczej i społecznej 24 V 1990 roku (1990/15), głoszącej, że przemoc wobec kobiet w rodzinie i społeczeństwie jest szeroko rozpowszechniona i niezależna od stopnia zamożności, pozycji społecznej i przynależności kulturowej oraz należy podjąć szybkie i efektywne kroki w celu jej wyeliminowania,

Odwołując się także do rezolucji Rady Gospodarczej i Społecznej z 30 V 1991 roku (1991/18), w której Rada zaleca ustanowienie wytycznych do tworzenia dokumentów międzynarodowych, które jasno wyrażałyby stanowisko sprzeciwiające się stosowaniu przemocy wobec kobiet,

Witając z radością wzrastającą rolę organizacji kobiecych w zwracaniu uwagi na naturę i powagę problemu przemocy wobec kobiet,

Zaalarmowane faktem, że możliwości kobiet w zakresie uzyskania prawnego, socjalnego i politycznego równouprawnienia są ograniczone, m. in. przez trwającą i endemiczną przemoc,

Przekonane, że w świetle przytoczonych faktów istnieje potrzeba przejrzystego i obszernego zdefiniowania pojęcia przemocy wobec kobiet, jak również stworzenia przejrzystej deklaracji praw, do których odwoływanie się umożliwi wyeliminowanie przemocy wobec kobiet we wszystkich jej formach;

Przekonane, że istnieje potrzeba zobowiązania się państw do uznania swojej odpowiedzialności i zobowiązania się społeczności międzynarodowej do wyeliminowania zjawiska przemocy wobec kobiet,

Uroczyście proklamuje *Deklarację o eliminacji przemocy wobec kobiet* i nalega, aby uczyniony został wszelki wysiłek w celu rozpowszechnienia i respektowania postanowień.

Artykuł 1

Dla celów tej Deklaracji termin "przemoc wobec kobiet" zostaje zdefiniowany jako wszelki akt przemocy związany z faktem przynależności danej osoby do określonej płci, którego rezultatem jest lub może być, fizyczna, seksualna lub psychiczna krzywda lub cierpienie kobiet, włącznie z groźbą popełnienia takich czynów, wymuszeniem lub arbitralnym pozbawieniem wolności, niezależnie od tego, czy czyny te mają miejsce w życiu publicznym czy prywatnym.

Artykuł 2

Przemoc wobec kobiet będzie rozumiana na podstawie poniższych definicji, które mają na celu usystematyzowanie różnych przejawów tego zjawiska, nie stanowią jednak ostatecznej i zamkniętej listy:

a) fizyczna, seksualna i psychiczna przemoc występująca w rodzinie; maltretowanie, wykorzystywanie seksualne dzieci w domu rodzinnym, przemoc związana z obowiązkiem wniesienia posagu, gwałt małżeński, okaleczania genitalne kobiet, jak też inne tradycyjne praktyki szkodliwe dla kobiet, przemoc w związkach pozamałżeńskich;

b) fizyczna, seksualna i psychiczna przemoc o charakterze społecznym, do której zalicza się gwałt, molestowanie seksualne, wykorzystywanie seksualne i zastraszanie w miejscu pracy, placówkach edukacyjnych i innych miejscach publicznych, handel kobietami i zmuszanie do prostytucji;

c) fizyczna, seksualna i psychiczna przemoc dokonywana lub tolerowana przez państwo, mająca miejsce w życiu prywatnym, jak też publicznym;

Artykuł 3

Kobiety mają pełne prawo do korzystania ze wszystkich praw i fundamentalnych wolności na polu polityki, ekonomii, na polu społecznym, kulturalnym, obywatelskim, jak też każdym innym. Te prawa to m. in.:

a) prawo do życia

b) prawo do równości

- c)** prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego
- d)** prawo do równości wobec prawa
- e)** prawo do wolności od wszelkich form dyskryminacji
- f)** prawo do zdrowia fizycznego i psychicznego
- g)** prawo do sprawiedliwych i korzystnych warunków pracy
- h)** wolność od tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub upokarzającego traktowania albo karan

Artykuł 4

Każde państwo powinno potępiać przemoc wobec kobiet i nie powinno powoływać się na żaden obyczaj, tradycję lub względy religijne, aby uniknąć wypełniania swoich obowiązków w zakresie jej wyeliminowania. Każde państwo winno prowadzić przy pomocy wszelkich dostępnych środków politykę zmierzającą do wyeliminowania przemocy wobec kobiet i w tym celu powinno:

- a)** rozważyć, jeżeli nie zrobiło tego do tej pory, ratyfikację bądź przystąpienie do *Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet* lub zniesienie ograniczeń stosowanych wobec tej Konwencji;
- b)** powstrzymać się od zaangażowania w przemoc wobec kobiet;
- c)** podjąć wszelkie wysiłki w celu zapobiegania oraz zgodnego z prawem państwowym ścigania i karan
- d)** ustanowić obywatelskie, pracownicze i administracyjne sankcje prawne mające na celu karanie aktów przemocy wobec kobiet oraz gwarantujące zadośćuczynienie kobietom, które padły ich ofiarą; kobiety, wobec których dokonano aktów przemocy, powinny mieć możliwość odwoływania się do mechanizmów systemu sprawiedliwości i w sposób przewidziany przez prawo państwowe powinny otrzymywać skuteczne i zadowalające zadośćuczynienie za krzywdę, której doznały; każde państwo powinno informować kobiety o przysługujących im prawach gwarantujących możliwość dochodzenia sprawiedliwości na drodze prawnej;

e) rozważyć możliwość przeprowadzenia ogólnokrajowych akcji promujących ochronę kobiet przed wszelkimi formami przemocy, lub przeznaczenia funduszy na ten cel wspierając akcje już istniejące, biorąc pod uwagę, jako właściwą, współpracę z organizacjami pozarządowymi, szczególnie z tymi, które zajmują się problemem przemocy wobec kobiet;

f) wprowadzić w szerokim zakresie środki zapobiegawcze i wszelkie rozwiązania natury prawnej, politycznej oraz administracyjnej, które przyczynią się do obrony kobiet przed jakąkolwiek formą przemocy, a także stanowić będą zapewnienie, że kobiety nie staną się powtórnie ofiarami przemocy ze względu na istniejące prawo, które nie dokonuje rozróżnienia między płciami, ze względu na praktykę jego przestrzegania oraz istnienie innych form interwencyjnych;

g) dążyć do wypracowania jak najskuteczniejszych dostępnych środków oraz tam gdzie to niezbędne, gwarancji w zakresie współpracy międzynarodowej, że kobiety które stały się ofiarami przemocy, a także gdy jest to niezbędne, ich dzieci będą miały zapewnioną specjalistyczną opiekę, rehabilitację, pomoc w wychowaniu i utrzymaniu dzieci, doradztwo prawne, opiekę zdrowotną i socjalną; każde państwo powinno przedsięwziąć wszelkie działania, które przyczynią się do zapewnienia kobietom bezpieczeństwa oraz fizycznej i psychicznej rehabilitacji;

h) przeznaczyć z budżetu państwa środki na działania mające na celu wyeliminowanie zjawiska przemocy wobec kobiet;

i) podjąć odpowiednie kroki, które zapewnią urzędnikom odpowiedzialnym za wdrażanie polityki zapobiegania, badania i karania przemocy wobec kobiet, zapewnią odpowiednie szkolenia, które uwrażliwią ich na potrzeby kobiet;

j) podjąć wszelkie odpowiednie działania, szczególnie na polu edukacji, które przyczynią się do zmiany społecznych i kulturowych wzorców przypisywanych mężczyznom i kobietom, a także wyeliminują uprzedzenia, obyczaje i wszelkie inne praktyki, oparte na przeświadczeniu o podrzędności jednej płci oraz stereotypowe role przypisywane mężczyznom i kobietom;

k) popierać prowadzenie badań statystycznych, szczególnie dotyczących przemocy w rodzinie, związanych z rozprzestrzenianiem się różnych form przemocy wobec kobiet, a także zachęcać do badania przyczyn, natury i konsekwencji przemocy wobec kobiet oraz sprawdzania efektywności działań podjętych w celu zapobiegania przemocy zadośćuczynienia jej ofiarom; statystyki i rezultaty badań powinny zostać opublikowane;

l) podjąć wszelkie działania mające na celu wyeliminowanie przemocy wobec kobiet szczególnie na tę przemoc naróżonych;

m) umieścić w przedstawionych raportach, mających na poparcie odpowiednie dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka, informacje na temat zjawiska przemocy wobec kobiet oraz dane dotyczące działań przedsięwziętych w celu wypełnienia postanowień tej Deklaracji;

n) zachęcać do ustanowienia wytycznych pomocnych przy wprowadzaniu w życie postanowień tej Deklaracji;

o) uznać rolę, jaką odgrywa ruch kobiecy i organizacje pozarządowe w procesie uświadamiania powagi problemu i łagodzenia skutków przemocy wobec kobiet;

p) ułatwiać i wspomagać prace organizacji kobiecych i pozarządowych oraz współpracować z nimi na szczeblu lokalnym, regionalnym oraz państwowym;

q) zachęcać międzynarodowe organizacje regionalne, których dane państwo jest członkiem, do włączenia starań o wyeliminowanie przemocy wobec kobiet do swoich programów;

Artykuł 5

Organy i wyspecjalizowane agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych powinny, w zakresie przysługujących im kompetencji, włączyć się w prace, których celem jest uznanie i realizacja praw i zasad zawartych w tej Deklaracji i w tym celu powinny, m. in.:

a) wypracować międzynarodową i regionalną współpracę, mającą na celu stworzenie strategii regionalnych, umożliwiających zwalczanie przemocy, wymianę doświadczeń i finansowanie programów związanych ze staraniem o wyeliminowanie przemocy wobec kobiet;

b) popierać spotkania i seminaria mające na celu uświadamianie znaczenia problemu przemocy wobec kobiet;

c) wypracować w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych współpracę pomiędzy instytucjami zajmującymi się tworzeniem dokumentów dotyczących praw człowieka, aby skutecznie zaprezentować problem przemocy wobec kobiet we wszystkich jego aspektach;

d) włączyć wyniki badań nad zjawiskiem przemocy wobec kobiet do analiz, dotyczących problemów społecznych, które przygotowywane są przez organizacje i instytucje działające w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych;

e) zachęcać organizacje i instytucje działające w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych do współpracy w zakresie włączania problemu przemocy wobec kobiet do powstających programów, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które odnoszą się do grup kobiet szczególnie narażonych na przemoc;

f) wspierać przygotowywanie zbiorów zasad lub podręczników, traktujących o przemocy wobec kobiet oraz biorących pod uwagę postulaty i zalecenia przedstawione w tej Deklaracji;

g) brać pod uwagę postulat wyeliminowania przemocy wobec kobiet, we właściwy sposób wypełniając swoje zobowiązania w oparciu o dokumenty dotyczące praw człowieka;

h) współpracować z organizacjami pozarządowymi w zakresie propagowania wagi problemu przemocy wobec kobiet.

Artykuł 6

Powyższa Deklaracja w żaden sposób nie zmieni postanowień, które w bardziej sprzyjającym stopniu wyrażają starania o wyeliminowanie zjawiska przemocy wobec kobiet, obowiązujących w prawie państwowym lub w jakiegokolwiek międzynarodowej konwencji, pakcie bądź innym dokumencie obowiązującym w poszczególnych państwach.